

Slovenski dom

Štev. 118.

V Ljubljani, sreda 25. maja 1938.

Leto III

Henlein zahteva umik češkoslovaških čet iz vsega obmejnega ozemlja

Francija je ponovno obljubila pomoč, če bi bila Češkoslovaška napadena

Praga, 25. maja. o. Razpoloženje tudi sedaj po štirindvajsetih urah, odkar je bil voditelj sudetskih Nemcev pri predsedniku vlade gr. Hodža, še nikakor ni dobro. V uradnih krogih pravijo, da sveti v zatemnelo ozračje samo en žarek, in to je francosko-angleška složnost, ki je prišla do izraza tako vidno in tako udarno v urah največje napetosti preteklo soboto in nedeljo.

Čprav niti vlada, niti sudetska nemška stranka nista izdali nobenih uradnih poročil o vsebini razgovorov, ki sta jih imela Henlein in Hodža, prihajajo vendar le nekatere točke njunega razgovora v javnost. Tako je znano, da je Hodža vprašal Henleina, če mu je na tem, da se hoče pogajati o narodnostnem statusu. Na to vprašanje je Henlein odgovoril, da se on ne bo pogajal, dokler češke čete niso bile odpravljene iz vsega ozemlja, koder prebivajo sudetski Nemci. To zahtevo postavlja kot predpogoj za vsaka pogajanja. Hodža je to zahtevo v nekaj subimi besedah odklonil. Predsednik vlade je nato vprašal Henleina, če bo zaradi te odklonitve prekinil razgovore z njim. Henlein je odgovoril, da takšnega namena nikakor nima in da želijo sudetski Nemci, da bi prišlo do mirne rešitve vseh težav, toda on ve, da pogajanja ne morejo roditi nobenega uspeha, dokler se češke čete nahajajo na sudetskem ozemlju in dokler so javna zborovanja Nemcem prepovedana. Henlein in Hodža sta prvotno nameravala nadaljevati pogajanja naslednji dan, toda sprico gornjega zaključka prvih etikov so te načrte opustili in se je Henlein odpeljal iz Prage.

Zastopnik praške vlade, ki je stopil v stik z nekaterimi časniki, je izjavil, da ne more biti govora o tem, da bi praška vlada odpravljala čete, ki jih je poslala v sudetsko obmejno ozemlje. Dokler bo sedanja kriza trajala, bodo čete ostale tam. Iz neuradnih virov celo izhaja, da je vlada poslala v obmejno ozemlje še nadaljnje tehnične čete. V vladnih krogih teh vesti niso ne zanikali, ne potrdili. Ako bi bila vlada prisiljena, da pošlje nadaljnje vojaške okrepitve v obmejno ozemlje, bi to storila zaradi poročil, ki jih je sprejela o novih premikanjih nemških čet proti nekdanji avstrijsko-češkoslovaški meji, to se pravi od Donave navzgor, kjer je dejansko najslabše zavarovani del češkoslovaške državne meje.

Ker je vlada dobila vtis, da hočejo sudetski Nemci pogreb dveh v Egeru ustreljenih Nemcev zlorabiti za večje demonstracije, je odredila posebne varnostne ukrepe, tako da se ni treba bati nobenih izgrediv ob priliki pogrebnih svečanosti. Iz vseh krajev sudetskega ozemlja pa prihajajo celi vozovi venci in rož, med venci je padel v oči najbolj Hitlerjev venci, ki ga krasi širok rdeč trak z napisom »Adolf Hitler«. Trupli obeh nesrečnikov bodo po svečanostih v Egeru prepeljali v rojstne kraje.

Francosko-angleški korak v Pragi

Pariz, 25. maja. o. Češkoslovaški poslanik v Franciji, Štefan Osusky, ki je bil zadnje dni osrednja diplomatska osebnost in je bil tako rekoč vsednevno v stiku s francosko vlado, se je odpeljal v Prago, da se posvetuje s predsednikom republike, Benešem, in dr. Hodžo. Osusky nosi s seboj zelo obsežno informativno gradivo o zadržanju francoske in angleške vlade, predvsem pa o razgovorih s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom. Osusky je pred odhodom vlaka časniki izjavil, da je uspeh njegovih razgovorov s francosko vlado »skrajno zadovoljiv«, kajti francoska vlada da mu je ponovno zagotovila, da ne namerava prisiljena na pomoč češkoslovaški, ako bi slednja bila žrtev neizvane napada od kogarkoli. Osusky je dodal, da se francoska vlada skoraj vsakodnevno razgovarja tudi z ameriškim veleposlanikom, da bi tudi ameriška vlada pomagala pomirjevalno vplivati na razvoj dogodkov in se pridružiti francosko-angleškemu prizadevanju.

Zastopnik zunanjega ministristva je časniki izjavil, da so med Francijo in Ameriko v teku pogajanja za sodelovanje Amerike pri francosko-angleških prizadevanjih za mirno rešitev spora v Srednji Evropi. Francoska vlada je to predmetno prošnjo dvakrat izročila v roke amerškemu veleposlaniku Williamu Bullitu. Isto je storil tudi francoski veleposlanik v Washingtonu. Do sedaj Amerika še ni dala uradnega odgovora na to prošnjo. Zastopnik zunanjega ministristva je ponovno poudaril, da čeprav se Amerika še ni uradno pridružila francosko-angleškemu prizadevanjem in od svoje strani še ni napravila nobenega koraka v Berlinu, je neizpodbitno, da Amerika spremlja vso krizo v Srednji Evropi z velikim neposrednim zanimanjem.

Ameriški veleposlanik Bullit je sprejel tudi časniki in jim povedal, da so njegovi razgovori v francoskem zunanjem ministristvu zaenkrat zgolj informativnega značaja in da trenutno Amerika ne misli ničesar neposredno podvzeti v srednjeevropski krizi.

Zan'miv dogodek

Veliko senzacijo je v Parizu vzbudila vest, da so francoske oblasti zaslele »neko tuje vojaško letalo«, ki je krožilo dalj časa nad Maginotovo utrdbo čez vzdolž francosko-nemške meje, nato pa kar nenkrat padlo na tla. V letalu je bila posadka treh mož, ki se jim ni pripetilo nič hudega in ki so izjavili, da so se v megli in viharju izgubili, zgrešili smer in tako prišli na francosko ozemlje. Letalo je prišlo na tla v bližini letalskega središča Yutz, ki je oddaljeno od meje 7 km. V letalu niso našli niti kaplje bencina več. Tudi nobenih listin ni bilo najti. Francoske vojaške oblasti so sedaj uvedle preiskavo o tem dogodku.

V Berlinu: „Krise sploh ni bilo ...“

Berlin, 25. maja. AA. Reuter: Nemški tisk in nemški uradni krogi se sedaj trudijo, da bi dokazali, da krize prejšnji teden ni bilo. Uradno izjavljajo, da krize sploh ni bilo. Nemčija ni niti najmanj želela, da bi se prenela, vendar pa so v tujini in posebno v Angliji drugače mislili. Hitler je ostal v Berchtesgaden, da si odpočije po napornem potovanju in se je največ pečal z arhitektonskimi načrti bodočih zgradb v Nemčiji.

Po vestih iz Prage izjavlja vodstvo sudetske nemške stranke, da sestanek med Henleinom in Hodžo ni rodil zaželenega pomirjenja. Govore, da so v nemških krajih zopet nastali neredi in da so carinike na avstrijski meji zamenjali z vojakmi.

V Rimu: „Pomirjenje ...“

Rim, 25. maja. AA. eRuter: Tukaj so pričrili, da je zaradi zadev v ČSR sedaj nastopil popolno pomirjenje, ker je angleški veleposlanik lord Perth odpotoval za nekaj dni na počitnice v severno Italijo. Pred odhodom je lord Perth obiskal zunanjega ministra grofa Ciana. Razgovorjala sta se o splošnem položaju v Evropi.

Beck na Švedskem Zakaj je potoval preko Berlina

Poljski zunanji minister Beck je prišel v Stockholm, kjer ostane štiri dni na obisku kot gost švedske vlade. Uradno izjavljajo, da je Beckovo potovanje na Švedsko samo vrnitev obiska, ki ga je lansko leto švedski zunanji minister Sandler napravil v Varšavi. V diplomatskih krogih pa so mnenja, da gre za mnogo bolj daljnosežne načrte. Prvotno je imel Beck namen potovati čez Baltik na Švedsko v poljski vojni ladji, toda sprico skrajno napetega mednarodnega položaja in neljubih razlag, ki bi se lahko nasadile na tako manifestativno potovanje na vojni ladji, je Beck načrt spremenil in potoval na Švedsko čez Berlin. V diplomatskih krogih so mnenja,

Praga, 25. maja. o. Francoski in angleški poslanik sta sinoči obiskala predsednika vlade dr. Hodžo in mu svetovala, da bi bilo v interesu miru, ako bi češkoslovaška vlada čimprej ukinila vse izredne vojaške ukrepe, ki jih je podvzela od preteklega petka dalje, kajti takšni izredni ukrepi bi verjetno še povečali napetost, ki vlada v sudetskem deželi. Do sedaj še ni znano, kako je praška vlada na te nasvete odgovorila. Verjetno pa je, da vlad izrednih vojaških ukrepov ne bo preklicala do zaključka volitev, to je do prihodnje nedelje.

Tudi Kanada se zanima za Srednjo Evropo

Ottava, 25. maja. o. Ministrski predsednik Kanade Mackenzie King je imel v parlamentu govor, v katerem je dejal, da ima zunanja politika Kanade predvsem namen braniti samo kanadske interese, toda položaj v svetu je danes takšen, da skoraj ni mogoče misliti, da bi mogla in smela Kanada držati roke križem, kadar bi ostali svet branil demokracijo. Od okoliščin bo odvisno, če se bo Kanada udeležila kakšne bodoče vojne. Mackenzie King je odklonil zahtevo nekaterih, da naj se Kanada že vnaprej izjavi, da se ne bo udeležila nobene vojne, kajti s tem bi oni, ki delajo nemir v svetu, dobili nove pobude za rovarjenje proti demokraciji.

nja, da se je Beck odločil za potovanje čez Berlin zato, da bi že vnaprej pomiril nemško vlado glede svojih pogajanj s Švedsko. Kajti časopise je zadnje čase razneslo vesti o enovanju nekega baltskega pakta med Poljsko in skandinavskimi državami, da bi se zavaroval mir po vseh obalah Baltskega morja. Listi so nadalje poročali, da bi Nemčija takšen pakt smatrala za neprijazno dejanje. Zaradi tega je Beck smatral za potrebno, da vnaprej pomiri berlinsko vlado, da njegova pot ni v nikakšni zvezi s takšnimi načrti. Gotovo pa je na berlinski postaji, kjer je ostal dve uri, z nemškimi državniki govoril tudi o češkoslovaško-nemški napetosti.

Nove srdite borbe v Španiji Neuspeh rdeče ofenzive

Salamanca, 25. maja. o. Uradno poročilo vrhovnega generalnega štaba pravi: Po tridnevni zelo hudi ofenzivi republikanskih čet v odseku Tremp in pri utrjenem mostu Balaguer, republikanci niso dosegli nobenega uspeha. Njihove žrtve so zelo velike. Računajo jih na 400 mrtvih in ranjenih. Naše posojanke so nedotaknjene. Na teruelški fronti smo zasedli in že prekoračili pokrajino Cabazalto. V odseku Mosqueruela so naše čete med številnimi naselbinami zasedle tudi Masdearduna in Repolles.

Na katalonski fronti je sovražnik nadaljeval svoje napade tudi davi, in so bili posebno hudi pri Balagueru in La Baroni. Naše čete so ga ponovno vrgle nazaj. Pred našimi postojankami leži na stotine mrtvih nasprotnikov. Sovražnik je tokrat uporabil zelo močnega tehničnega sredstva. Šest velikih oklopnih tankov smo uničili. Sestrelili smo vsega 11 republikanskih letal na katalonski fronti, na teruelški fronta pa dva rdeča bombnika.

Rdeča poročila

Pariz, 25. maja. o. Iz Barcelone poročajo, da so rdeče čete že tri dni v ofenzivi proti nacional-

listom in da se jim je posrečilo potisniti nacionaliste nazaj med mesti Sort in Llavorsu v visokih Pirenejah. Rdeči trdijo, da je mesto Sort sploh že od vseh strani obkrajeno. Nad Lerido so bili letalski boji.

Krvavi izgredi na Jamaici

Jamaica, 25. maja. o. V Kingstonu na Jamaici trajajo že dva dni krvavi neredi, ki so jih povzročili stavkajoči delavci. Demonstranti, katerih število je naraslo na nekaj tisoč, so hoteli napasti policijska poslopja, naker je bila policija prisiljena, da uporabi orožje in je streljala v množice. Dve osebi sta bili ubiti. Iz Bermude je odplula angleška križarka, da vpostavi red. Ubit je bil sin voditelja vseh nemirnežev na Jamaici, ki je bil zaprt. Na tisoče in tisoče demonstrantov se je potem v večernih urah zopet zbralo pred ječo, kjer je zaprt Aleksander Bustavante, da bi ga osvobodili. Zopet je morala policija z ostrim orožjem nastopiti proti razbesnelemu ljudstvu in je bilo pri tej priložnosti z bajoneti ranjenih 25 oseb. V jutranjih urah pričakujejo angleške križarke.

Evharistični kongres v Pešti

Budimpešta, 25. maja. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Včeraj je bil prvi javni pozdrav odposlancu sv. očeta kardinalu Pacelliju. Na trgu, kjer bo stal glavni oltar, se je zbralo nad 200.000 vernikov, ki so z zastopniki vlade in najvišjimi osebnostmi izkazali narodne časti zastopniku sv. očeta. Pri vstopu v industrijsko palačo je fanfara igrala papeško himno, visokega gosta pa so sprejeli zunanji minister de Kanya in kardinal Szeredy z odličniki madžarskega klera.

Nato je visokega gosta pozdravil v francoščini zunanji minister grof de Kanya, za njim je govoril v latinščini župan prestolnice, nato pa se predsednik madžarske Katoliške akcije grof Zich.

Kardinal Pacelli je prvi svoj govor izrekel v latinščini, nato pa je kardinala pozdravil stoletni starček. Nato je skupina 24 deklet izvajala madžarske narodne igre, ob koncu pa je kardinal Pacelli blagoslovil vse navzoče.

Nadsvslovesen in z veličastnim pompom obdan je bil slavnostni vstop kardinala Pacellija v Budimpešto. Na kolodvoru ga je sprejel regent admiral Horthy, ki ga je pri tej priliki spremljal primas Ogrske, kardinal Seređi. S kolodvora se je razvil nepopisno lep sprevod proti trdnjavi, kjer bo kardinal stanoval v palači regenta Horthyja.

V prvem vozu je sedel budimpeštanski župan z adjutantom regenta. V drugem vozu sta sedela kardinal Pacelli in regent Horthy. V tretjem vozu knez in nadškof kardinal Seređi in papeški nuncij Rotta. V naslednjem vozu vrhovni predstojnik papeževskega protokola msgr. Montini in ministrski predsednik Imeređy, za njimi pa v dolgi vrsti vozov obmejni grof Patrici, minister za zunanje zadeve Kanya, spremstvo kardinala Pacellija, visoko madžarsko plemstvo, člani vlade, diplomacija in plemenitiši, magnatske zbornice, ki so bili kardinalu dodeljeni za časa njegovega bivanja v Budimpešti. Spreved se je ustavil v katedrali sv. Stefana, kjer je bil slavnostni pozdrav kardinala. Tamkaj je bilo zbrano vse, kar zmora Madžarska na slavnih imenih in odličnih javnih in zasebnih delavcev. Imenja so bili zbrani vsi škofje, ki so prišli takorekoč iz vsega sveta, in pripadajo vsem redom, ter številna množica duhovščine in redovnic. Kardinala legata je med igranjem orgel in sviranjem fanfar upeljal kardinal Seređi in ga pozdravil v latinškem jeziku. Nato so prebrali papežev bule, naker je Pacelli odgovoril z daljšim latinškim govorom. Na koncu so zapeli papežovo himno, naker se je kardinal-legat v spremstvu ministrskega predsednika Imeređyja med navdušenimi vzkliki desetih in desetih tisočev, ki so stali v špalirju od stolnice do gradu, odpeljal v palačo, kjer bo stanoval.

Vesti 25. maja

Včerašnji newyorški časopisi z zadovoljstvom poudarjajo, da je nastopilo popuščanje napetosti glede češkoslovaškega vprašanja Istočasno pa naglašajo, da nevarnosti še ni konec.

Roosevelt, predsednik ameriških združenih držav, se že nekaj časa mudi na neki vojni ladji na Alantskem oceanu. Na tem svojem potovanju bo obiskal Equador in Bolivijo.

Novi slovaški škof Mihael Guzelka je danes odpotoval iz Rima na Češkoslovaško. Na železniški postaji so ga pozdravili češkoslovaški poslanik pri sveti stolici Radinski, češki poslanik pri Kviralu Hvalkovski in nekaj drugih odličnih osebnosti.

Državni tožilec in sodniki okrožnega sodišča v Hebu so bil poklicani na odgovor zaradi tega, ker so baje prisostvovali majskim svečanostim sudetske nemške stranke.

Po uradnih vestih iz Mehike preganjajo vladne čete uporniškega generala Cedilla po hribovju okoli San Luisa. Po nekaterih vestih ima general Cedilla le še nekaj sto pristavev, z druge strani pa poroča »Newyork Times«, da je pri uporabi sodelovalo nad 14.000 oboroženih kmetov.

Poljski veleposlanik Razinski je obiskal sira Roberta Vansittarta in se z njim dolgo časa razgovarjal o mednarodnem položaju.

Dva odvornika, ki sta branila obtoženega Kornelija Codreana, sta izginila. Razširjajo se glasovi, da sta bila oba odvornika vržena iz sodne dvorane po nalogu sodnega zbora in da sta bila aretirana.

Poljski veleposlanik pri Kviralu je odpotoval iz Rima v Varšavo. Visokega bo pri Kviralu zamenjal general Vienjava Glugozovski.

Poljskega zunanjega ministra Becka bo danes sprejel švedski kralj Avgust. Prihod poljskega zunanjega ministra švedsko časopisje toplo pozdravlja in ob tej priliki poudarja dobre prijateljske odnose med obema državama ter njuno sodelovanje pri delu za ohranitev miru.

Razstavo dobrotelnosti je na svečan način odprl kardinal državni tajnik msgr. Pacelli v Budimpešti. Razstava dokazuje veliko dobrotelnost katoliške cerkve v vseh krajih sveta in v vseh časih. Poleg te razstave so razstavljene tudi umetniške slike verskega značaja iz dobe vladanja prvega madžarskega kralja Štefana Svetega.

Silni izbruhi lave in ognjeniškega pepela so prišli iz ognjenika Stromboli, ki je začel nenadno zopet bruhati. Človeških žrtev za enkrat še ni bilo.

8649 kvintalov prvovrstne kave v vrednosti 6.900.000 lir so Italijani uvozili v prvih treh mesecih letošnjega leta iz Abesinije. Ta količina predstavlja 14% vsega italijanskega uvoza kave. 1.375.173 ton trgovskega blaga so po poročilu ravnateljstva trgovske mornarice v prvih štirih mesecih letošnjega leta natovorili in iztovorili Italijani v svojih pristaniščih. Lanska številka znaša 1.354.456 ton in se je torej letos povečala za 211.217 ton.

Prikrat po letu 1931 je bila na zgradbi predstavstva nacionalistične Španije v Gibraltaru razobešena zastava nacionalistične Španije. Britanske oblasti so dale svoj pristanek, da se ta zastava razobesi.

Razstavo fašistične organizacije je obiskal Mussolini in pri tej priliki čestital generalnemu tajniku fašistične stranke Staraceu na sijajni organizaciji te razstave.

20 ljudi, ki so bili osumljeni komunizma in komunistične propagande, ki so jo opravliali pod vodstvom nekega judovskega dijaka, je bilo aretiranih v Djuru na Madžarskem.

Tri židovske poslance kot zastopnike židovskega parlamentarnega kluba je sprejel včeraj predsednik poljske vlade, general Śladkovsky.

1200 poljskih romarjev se je odpeljalo z dvema posebnima vlakoma v Budimpešto na evharistični kongres. Poljske romarje vodijo primas kardinal Hlond, kardinal Kakovski, nadškofa Sapieha in Kwardowski in več škofov. Romarji ostanejo v Budimpešti do 29. maja.

Novo velikansko vas za amharske domačine so začeli graditi blizu pokrajine Anker. Vas bo štela 200 domačij. Prebivalci pa bodo dobili tudi potrebno živino.

Marta Marek, ki je bila pred kratkim obsojena na smrt, je izjavila, da bo proti smrtni obsodbi vložila priliz in revizijo.

Glavni stan uporniškega generala Cedilla so danes izsledila vladna letala. Vladno letalstvo je vrglo na uporniški glavni stan v Monte Bellu in v gori Juasteci mnogo bomb.

»Na Poljskem sem pustil pol svojega srca« je izjavil predsednik romunske vlade patriarh Miron poljskemu konzulu v Cernovicah, kjer so patriarhu na čast priredili slavnostni sprejem. Metropolit Visarion, ki je spremljal patriarha na Poljsko, je izjavil, da odnaša s Poljske nepozabne spomine.

Danski poslanik je obiskal italijanskega ministra zunanjih zadev grofa Ciana in mu v imenu svoje vlade sporočil, da je akreditiran pri kralju in cesarju Italije. S tem je tudi Danska priznala italijanski imperij.

Jugoslavija se udeležila četrtega kongresa narodno socialistične organizacije »Kraft durch Freude«, ki bo od 9. do 12. junija v Hamburgu. Poleg Jugoslavije se bo tega kongresa udeležilo še 20 držav.

Švicarski zvezni svet je včeraj odobril še 193 milijonov frankov (blizu dve milijardi dinarjev) za oborožitev izboljšane državne obrambe.

Schuschnigg še vedno v Avstriji

Berlin, 25. maja. AA. Reuter: V zvezi z vestmi, ki se širijo, češ da je Schuschnigg v Leipzigu, izjavljajo tukaj, da je Schuschnigg še zmerom v Avstriji in da so za njegovo obsodbo pristojna avstrijska sodišča.

Beg iz pekla

Ljubezen do otroka ga je privedla v zapor - Pot, polna trpljenja

Beg in zopetno jetništvo kaznjence Raymonda Vaudéja je eno izmed najbolj pretresljivih in pustolovskih kriminalnih primerov zadnjega časa. Ljubezen do lastnega otroka je bila usodna za imenovanega vlomilca. Ta ljubezen je kriva, da se je podal po poti »vlomilca« in zopet je ona kriva, da je po srečnem begu po nedopovedljivih naporih in nevarnostih padel v roke pravice. Njegova življenjska zgodba je pretresljiv roman, je očetovska ljubezen do sina-edincea.

Tatvine in vlemi

Vaudéjevo poznanje s policijo sega približno osem let nazaj. Tedaj je postal srečni oče lepega fantka. Bil je nor v svojem veselju in ponosen. Ščasoma pa se je njegovo veselje razpoloženo skalilo. Nenadoma je zgubil zaslužek in ni vedel, kako bo mogel plačati stanovanje in preživljati sebe in svojo družino. Začel je kraji. Prvemu poskusu so sledili drugi: tatvine in vlemi. Nekega dne — bilo je novembra 1930 — so ga pri zopetnem podvigu zalotili in zaprli. Njegova žena je bila zaradi tega vsa obupana in zapustila je dom ter zginila. Sklenila je, da se nikdar več ne vrne k svojemu možu. Otroka pa so vzeli k sebi moževi starši, ki so živeli na svojem malem posestvu v Troyesu.

Nevarna vožnja po morju

Medtem pa je življenjska usoda tega moža krenila svojo pot. Šla je kruto in brezobzirno. Zaradi svojih kaznivih dejanj je bil obsojen na pet let ječe. Moral pa je prestati to kazen v znani kaznilnici na Guayani. Vaudé je zelo trpel zaradi izgube svoje svobode, zlasti pa ga je mučilo hrepenenje, da bi videl svojega fantka. Pet let jetništva je potekalo enakomerno in brez velikih dogodkov. V četrtem letu pa ni mogel več zdržati. Z nekim kaznjencem je stesal skromen čoln in neke noči sta ubežala oba iz Guayane. Vožnja po neskončnem morju je bila trpljenje, ki mu ni primere. Tedne in tedne sta v svoji orehovi lupinici trpela lakoto, žejno in od prevročega tropskega sonca. Vaudéjev tovariš pa ni bil dorasel za tako trpljenje. Znorel je in napadel Vaudéja. Samo za las je manjkalo in padel bi v žrela morskih volkov, ki so obkrožali čoln. Vnela se je borba na življenje in smrt. Premagal je svojega blaznega nasprotnika. Kmalu nato je prišel do panamske obale.

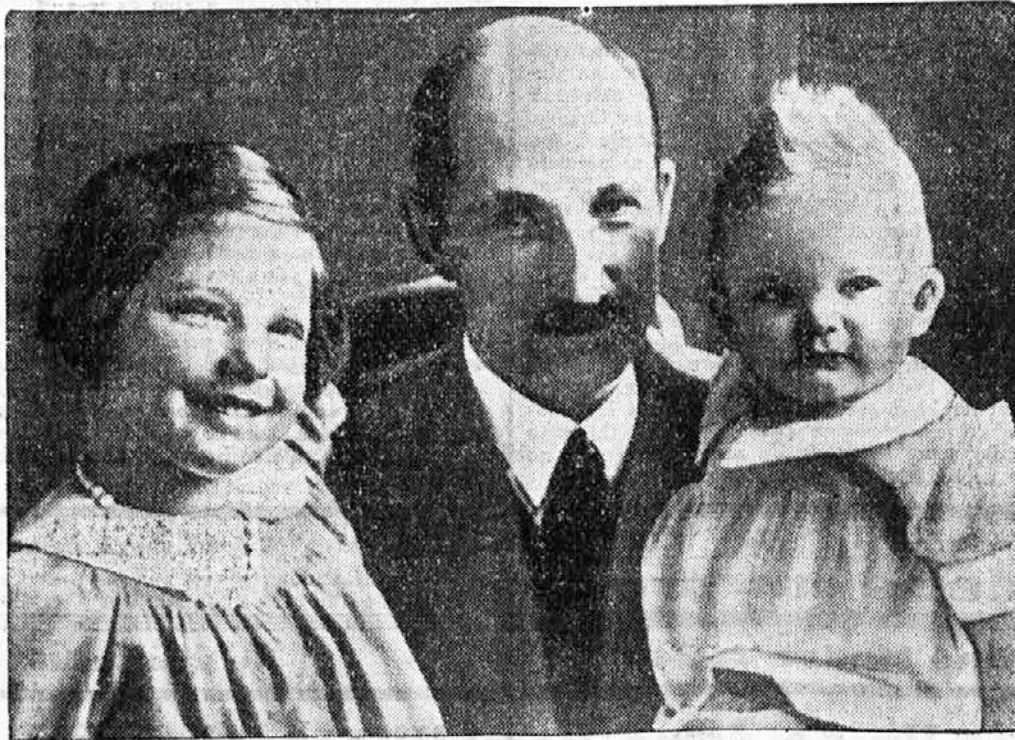
Drugi beg

Če je mislil nesrečni ubežnik, da bo zopet življal v zlati svobodi, se je zmotil. Panamske oblasti so ga vrnile kljub njegovim obupnim prošnjam francoskim. Vaudéja so zopet oropali svobode. Francoski parnik ga je prepeljal v domovino in postavili bi ga zopet pred sodišče. V Saint-Nazaire bi morali ubežnika izročiti oblastem. Toda tik pred vhomom v pristanišče se je posrečilo Vaudéju, da se je izmaknil budnim očem svojih čuvajev in skočil v drznem skoku v morje. Ubežnik je srečno pri-

plaval do obale, in ker je vedel, da ga bodo iskali v okolici Nantesa, je odpotoval v Pariz. Tam se mu je posrečilo vedno, da je pravočasno ušel vsaki nevarnosti. Bil je tako predrzen, da je poklical uradno nekega velikega pariškega časopisa, da ga intervju, če ga ne bodo naznanili policiji. Istega popoldne je sedel Vaudé v majhni kavarni s časnikarjem in mu pripovedoval zgodbo svojega bega, medtem pa je policija iskala ubežnika.

Iz objema svojega otroka v ječo

Končno ga je policija prevarila. Uganila je, katera je njegova največja bolečina in upala je, da

Bolgarski kralj Boris s svojima otrokoma princezino Marijo Luizo in prestolonaslednikom Simonom. Žena kralja Borisa je sestra italijanskega kralja.

Nenavadne nesreče

Ni vsakemu sojeno, da bo umrl v postelji. Iz ameriških poročil izvemo o nenavadnih nesrečah in nevarnostih. Če bi hoteli verjeti ameriškim statistikom, potem je 266 krat nevarnejše sedeti doma med štirimi stenami, kot potovati z letalom. V letu 1935 se je od 125 milijonov prebivalcev USA ponesrečilo doma 5.184.500, medtem ko se je 561.370 potnikov, ki so se vozili istega leta z aeroplani in ki so prepotovali 49 milijonov milj, poškodovano oziroma ponesrečilo samo 357. To se pravi, da se vsakemu štiri in dvajsetemu človeku pripeti nesreča doma, v letalih pa postane komaj vsaki 6378. žrtev letalske nesreče.

V Portlandu je prišel nekega večera šofer nekega tovornega avtomobila silno utrujen domov. Ves ljubi dan je vozil težko natovorjeni avto po močno zasneženih cestah. Soba je bila topla zakurjena, še prevroče je bilo utrujenemu šoferju, zato je hotel malo odpreti okno. Toda okno je zamrznilo; končno se mu je šele pri tretjem poskusu posrečilo odpreti okno. Mož pa je izgubil ravnotežje in padel tri nadstropje globoko — na velik kup snega. Malo prestrašen, sicer pa nepoškodovan, se je vrnil zopet v svojo sobo.

Mrs. Barker v Gary, Indiana, se je kopala. Po nesreči je stopila na košček mila — spodrsnilo ji je in padla je skozi odprto okno tri nadstropja globoko na vrt na kup peska. Odnesla je samo nekaj ne preveč budih prask, kar ji ni bilo toliko neprijetno kot to, da je morala gola steči pred začudenimi gledalci nazaj v hišo.

Kolesarjenje po strehah

Johny Andrews iz Chicaga je prejel za svoj enajsti rojstni dan lepo kolo. Zaskrbljeni starši mu niso dovolili voziti po ulicah zaradi nevarnosti velikomestnega prometa. Johny je vzel zato svoje kolo na veliko ravno streho in zadovoljno kolesaril daleč proč od nevarnosti velikomestnega prometa. Naenkrat pa je izgubil oblast nad kolesom in zapeljal čez rob strehe. Kolo je zdrknilo

bo gotovo prišel dan, ko bo obiskal svojega otroka. Varnostni organi v Troyesu so dobili nalog, da naj zasledujejo in iščejo ubežnika. Po nekaj dneh je mislil Vaudé, da že lahko tvega, da obišče svojega ljubljence. Pozno ponoči je potrkal na vrata svojih staršev. Sinko je z začudenimi očmi zrl v moža, ki ga je objemal in pritiskal na srce. Otok ni mogel razumeti očetove ljubezni, razumeti ni mogel, zakaj teko po licih tega moža solze. Ko so Vaudéja prvič zaprli, je bil otrok star komaj en mesec, sedaj pa je že močan fantek. Svojega očeta ni poznal. Kmalu je zavladalo med obema prisrčno čustvo.

Policija pa je zavohala ta nočni obisk. Ko je Vaudé zapustil svojega sinka, so stopili predenj na temni cesti orožniki. Še isto noč so ga odvedli v Pariz, kjer čaka ponovne kazni. Njegov pravni zastopnik je prosil predsednika republike, naj mu odpusti vse ostale prekrške, ki niso zločinske narave, pač pa je Vaudé žrtev očetovske ljubezni in to se mu naj šteje kot glavni razbremenilni razlog.

Mesto samomora - cigareta

Ne konča se pa vsaka nesreča tako srečno. Mr. Crawford, šestdesetletni zidarski mojster iz Kansas City, je užival svoj zasluženi pokoj v lepi vili. Nekega jutra je opazil, da je voda v vodovodu čez noč zamrznila. Ni lažjega ni bilo zanj, kot strokovnjaka, da nastalo škodo sam popravi. Vzel je varilno svetilko, da bi odtalil zamrznjeno vodo v vodovodu, toda usodno se je zmotil. Držal je varilno svetilko namesto na vodovodni, na plinski cevi. To svojo zmoto je opazil prepozno — hiša je zletela v zrak, sam je izgubil življenje.

V Los Angelesu je hotel napraviti samomor mladenič zaradi nesrečne ljubezni. V ta namen je odprl plinsko pipo. Bil je strasten kadilec in zazelel je prižgati pred smrtjo še zadnjo cigareto. Segel je po cigareti in vžigalniku — naenkrat nastane huda eksplozija, in odletel je skozi porušeno steno v sosedno stanovanje. Malo se je pototkel — plačati je moral še precejšnjo vsoto za nastalo škodo in spet se je sprijaznil z življenjem.

Miška je eksplodirala

V Bordeauxu je nekega večera celokupna šestčlanska družina Latour napravila pravi lov na malo miško, ki se je hodila sladkati v šrambo. Ubog živalca je begala po stanovanju sem in tja in končno skočila v lijak. Gospa Latour je naglo pograbila žareče železo in sunila z njim v lijak, da bi umorila miš. Ni pa vedela, da je njen mož, komunist, spravljal tja notri eksplozivni material. Eksplozija je razrušila kuhinjske stene in štiri najst prebivalcev te hiše je bilo več ali manj ranjenih, med temi tudi rodbina Latour. Komaj 3 kg težak fazan je zaustavil brzovlak

New York-Baltimore. Odrčal je proti steklenemu zaščitnemu oknu na lokomotivi, za katerim je stal vlakovodja. Okno se je razbilo in fazan je priletel s takšno silo vlakovodji v glavo, da se je ta nezavesten zgrudil. Potom avtomatično varnostno napravo se je vlek takoj ustavil.

Manj ugodno je poteklo srečanje tovrnega vlaka in bika v Georgiji. Bik je stal sredi proge in se ni hotel umakniti. Vsak se je ustavil, toda pobesneli bik se je zaletel proti namišljenemu sovražniku. Rezultat: lokomotiva in devet tovrnih vagonov prekrčenjenih, vlakovodja, kurjač in zavirac — mrtvi.

Tudi doma ni varno

Nesreča nikjer in nikoli ne počiva. George Howard, posestnik oranžnih plantaž v južni Kaliforniji, je sedel nekega lepega večera ves zadovoljen v udobnem naslanjaču pred hišo, ko privozi neki avto mimo s takšno naglico, da je kamenje kar odletavalo od koles. Eden teh kamnov je zadel mr. Howarda s tako silo v sence, da se je nezavesten zgrudil pred svojo prestrašeno ženo. Sedem šivilij nekega modnega salona v New Yorku se je med šivanjem nenadoma onesvestilo. Poizvedovanja so ugotovila, da so od sosedne naravno pobarvane strehe uhajale skozi odprto okno strupene sopare, ki so potem omamile šivilje.

Mrs. Sylvia Wren, malo ekscentrična dama, je živela s svojimi šestimi kačami v velikem stanovanju na River Side-Drive v New Yorku. Nekega dne je kuhala mleko na plinski peči. Mleko je vzkypelo in ugasnilo plinski plamen. V stanovanju se je začel širiti svetilni plin in po nekaj urah je od sosedov alarmirana policija in reševalna postaja našla Mrs. Wren in njene ljubljene onesveščene.

Vsi ti primeri pričajo, da tudi doma med štirimi stenami ni tako varno, tudi tu preži nesreča, kateri se ne moremo vedno izogniti, morda ravno zato, ker je ne pričakujemo.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 25. maja: 12.00 Musorgski: Slike z razstavo, simf. suite (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Ura lahke glasbe (Sramel-Skerjanček) — 14. Napovedi — 18. Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40 Umetnostni spomeniki na Dolenjskem (g. Jože Gregorič) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Tri faze v razvoju zagrebškega gledališča (Marto Fotez, knj. Zgb) — 19.50 Šahovski kotiček — 20. Koncert zboru »Glasbena Matica« — 20.45 Jos. Haydn: Godalni kvartet v d-duru (plošče) — 21. Nastop ljubljanskega sopleta — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Veseli šekspi pevci in godci (plošče).

Drugi programi

Sreda, 25. maja: Belgrad: 20.00 Zab. koncert: 20.30 Humor, 21.30 Nar. pesmi, 22.20 Klavir — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Praga: 19.25 Angl. nar. glasba (prenos iz Londona), 19.45 Shawova igra »Pygmalion«, 21.15 Ork. koncert, 22.30 Jugoslav. glasba — Varšava: 20. Plesna glasba, 21. Chopinove skladbe, 22. Operetne melodije — Sofija: 19.45 Opera — Budimpešta: 11. Poklonitev inteligence Najsvetejšemu, 16.50 Srečana otvoritev evharističnega kongresa, 20.40 Filh. konc., 22.35 Cig. orkester — Trst-Milan: 21. Gledal. prenos: igra »Antifarnaso« in Hurginska drama »Pametne in nes pametne device« — Rim-Bar: 21. Igra — Dunaj: 20. Zab. program, 21. Sinfoniki, 22.30 Zab. koncert, 24. Plesna glasba — Berlin: 19.30 Severnjaška glasba, 20. Zab. in plesna glasba — Königsberg: 19.25 Sereadna, 20.40 Ibsenova drama »Sovražnik ljudstva« — Bratislava: 20.25 Opera »Vesela žena windsorske« — Monakovo: 19.15 Operetna in filmska glasba — Beromünster: 19.55 120letnica rojstva Burckhardta, 20.30 Pesmi, 21.05 Shakespearejev »Coriolanus« — Strasbour: 20.30 Sinfoniki koncert iz Nizze. Četrtek, 26. maja: Belgrad-Zagreb: 20. Klavirski duo, 20.45 Nar. pesmi, 21.15 Sinfon. koncert — Praga: 19.20 Zab. program, 20. Ork. koncert — Varšava: 19.30 plesna glasba, 21. Prenos procesije po Donavi iz Budimpešte, 22. Zab. koncert — Sofija: 19.45 Postra glasba, 20.45 Bas, 21.15 Postra glasba, 22. Lahka in ples. glasba — Budimpešta: 9. sv. maša, kardinala Verdiera, 16. Prvo glavno kongresno zborovanje, 19.45 Prenos procesije po Donavi, 21.35 Ork. koncert, 22.10 Cigan. orkester — Trst-Milan: 21. Igra, nato orgle — Rim-Bar: 17.15 Komorna glasba, 21. Rossinijeva opera »Mozes« — Dunaj: 20. Zab. program, 22.30 Ork. koncert, 24. Mali orkester — Königsberg: 20.15 Operna glasba — Bratislava: 20. Vojaška godba in orkester — Köln: 20. Pfitznerjeve skladbe — Frankfurt: 20. Severnjaška glasba — Beromünster: 20.05 Svie. večer — Strasbour: 20.30 Leocqova opereta »Sreč in roka«.

Zahtevajte povsod naš list!

Paul Heyse:

ANDREA DELFIN

Novela.

»Res,« je dejala grofica in v njenem izrazu je bila prav ista bolesta grenkost kot v zvoku njenega glasu, »čuditi se moram, kako se sploh še drznete pokazati se tukaj, ko ste najsvetanejšje obljube tako nesramno poteptali. Mar sem vam zato storila toliko uslug, da se zdaj tako kruto in sovražno obnašate proti meni? Kje ste ga pustili, mojega ubogega prijatelja, edinega, ki mi je bilo kaj zanj in ki ste obljubili, da ga boste v vsakem primeru ščitili. Niste imeli nobenega drugega kot njega, če vam je postalo preprosto v vaših zaparih? In kaj ste našli na njem sumljivega, s čim se je pregrešil proti visoki republiki, da za to ni bolj mile kazni kot pregnanstvo, nobene, ki bi bila mene manj zadel. Nisem vam namreč prikrivala, kako sem z vso dušo priklenjena nanj, in da bi tisti, ki bi mu skrivil samo las, postal bolj sovražnik. Vrnite mi ga, ali pa enkrat za vselej pretrgam z vami vse zveze in zapustim Benetke in poiščem svojega prijatelja v pregnanstvu in vam dam čutili, koliko ste zaradi tega izdajstva, te nesramnosti izgubili. Oh, le zakaj sem se sploh kdaj predala za vaše orožje!«

»Pozabili ste, grofica, da imamo ereditavo, s katerimi lahko preprečimo vaš pobeg in da je naša roka, če bi se ta pobeg tudi posrečil, dovolj dolga in krepka, da vas ugonobi tudi tam, kjer bi mislili, da ste našli zatočišče. Mladi Gritti je svojo kazen zaslužil. Kljub našemu svarjenju je še dalje vneto občeval s tajnikom avstrijskega poslanika, ki je mlad, a zelo izobražen mož. Benetški zakoni najstrožje prepovedujejo podobno občevanje, kar vam je dovolj znano. Zaplenjeno je bilo tudi neko pismo Angela Querinija, v katerem pohvalno svari nepremišljenega mladiča. Po očetovsko smo delali, da smo ga pregnali, predno bi kaj več zakrivil. Ob enem se pa tudi zavedamo, kaj smo dolžni vam,

Leonora. Zaradi tega so me tudi poslali do vas, da vam naznanim te ukrepe in nekatere migljaje, kako vi lahko vse, kar se je zgodilo, spet popravite, če boste hoteli biti pametni.«

»Preveč sem trudna,« je ostro rekla, »da bi poslušala vaše ukaze. Današnji dan me je prepričal, da me bo prej ali slej pogubilo, če vam bom še nadalje zaupala in si domisljala, da bodo vse moje žrtve v vašo korist kdaj poplačane ali me vsaj utegnile ščititi pred najostudnejšimi žalitvami in sramotitvami. Ne rabim nič in ne maram nič od vas, vse je končano med menoj in to visoko vlado, ki prijatelja in sovražnika enako brezobzirno potepta.«

»Le žal,« ji je očital, »da vas še rabimo, še nekaj hočemo od vas in da zaradi tega zaenkrat še ne moremo pretrgati z vami. Saj razumete, Leonora, da bi imeli svoje pomisleke, preden bi vas, ki z nami vred veste za toliko tajnosti republike, pustili potovati v tujino, kjer bi vas kmalu utegnili piti muha, da bi šli pisat svoje spomine. Benetke in vi, to je nekaj neločljivega in dovolj dokazov velike, nad običajno ženskost vzvišene razumnosti ste doprinesli, da bi se nam bilo treba še pomišljati, če naj se z vami pobotamo.«

»Nič ne maram slišati o spravi,« je bolešno vzklila in spet so ji stopile solze v oči. »Za nobeno stvar mi ni in ne zmožna sem še tako enostavnega misljenja, če nimam svojega ubogega Grittija.«

»Lahko ga boste imeli, Leonora, ker bi sicer njegova nenadna vrnitev prekržila naše načrte.«

»In kako dolgo bom morala čakati?« je vprašala in ga ihto pogledala.

»Od vas je odvisno,« je odvrnil. »Koliko časa rabite, da si osvobodite mladega moža, ki se je šel dozdaj Herakleja?«

Poteza radovednosti in zanimanja je spreletela njen obraz, ki je bil še pravkar poln bolesti in obupa. »Koga mislite?« je vprašala.

»Tistega Nemca, ki sta bila z Grittijem prijatelja, tajnika dunajskega ministra. Ga poznate?«

»Pri zadnji regatti« sem ga videla. Gritti mi ga je pokazal.«

»Enica pred ničlo svojega gospodarja je. Upravično mislimo, da ima skrivaj veliko vlogo med našimi nasprotniki in si prizadeva izkoristiti nerazpoloženje, ki je nastalo po Querinijevem rovarjenju, v prid svojega suverena. Izredno prekanjen je. Od štirih opazovalcev, ki smo jih najeli med lastnimi ljudmi poslaništva, ni še nobeden prinesel najmanjšega dokaza v naše roke. Inkvizitorji stavijo vse svoje zaupanje v vas, Leonora, da najdete ključ do tega tako zagonetnega duha, kar se vam je že čisto posrečilo. Tega pa nismo mogli pričakovati, dokler je bil Gritti vmes. Njegovo izgnanstvo pa je pripravilo pot in obenem omogočilo približanje temu nedostopnemu človeku, kateremu mora prijateljica njegovega prijatelja posvetiti zdaj, ko bosta skupno obžalovala njegov izgubo, več pozornosti kot prej. Vse drugo prepustim moči vaše očarljivosti, kateri se ni mogel še nihče upirati, če ni zadel na odpor.«

Trenutek je pomišljala. Nato se je njeno čelo zjasnilo, njene oči so dobile smel in ponosen izraz, njena lepa, polna usta so se napol odprla in ustnice je spreletel pomemben nasme. »Obljubite,« je dejala končno, »da boste Grittija takoj poklicali nazaj, kakor hitro vam izročim onega drugega?«

»Obljubimo.«

»Ne bo dolgo, ko vas bom opomnila na izpolnitev vaše besede.«

Vstala je in vrgla ruto, ki jo je bila čez dan zmočila s solzami, v kraj. Andrea je iz svojega skrivališča lahko samo za ped sledil njeni hoji po sobi, kajti špranja je bila preozka, da bi bil mogel pregledati ves prostor. Občudoval je dostojanstvenost njene postave, medtem ko je ona, s široko odprtimi očmi, lase si potiskajoča iznad belih senc, kot v mislih na novo zmago, počasi stopala po tepihu preko sobe. Čudno ga je spreletelo, ko se je njen pogled izgubljen usločil z viska in spolzel mimo

*) Tekmovanje z veslačmi ali jadralci.

njega. Nehote se je stisnil, kot bi bilo možno, da ga je odkrila.

Mož epodaj v naslanjaču se je vzravnil, a zdelo se je, kot bi bil s svoje strani slep za njene čare, kajti v kar najbolj mirnem uradnem zvoku je nadaljeval: »Nuncij je zadnje čase bolj poredkoma zahajal v vašo hišo. Bili ste predokritji s svojimi posvetnimi nagnjenji, posebno igranje se je bilo preveč razmahnilo. Ljubo bi nam bilo, da spet začutite duhovno potrebo in z nova navežete živahne stike z eminemco. Zadržanje francoskih papistov postaja že nekaj časa vznemirljivo.«

»Lahko računate name,« je odvrnila.

»Še nekaj, Leonora. Vseota, ki vam jo še dolgujemo za Candianovo večerjo...«

Obstala je, kot bi jo pičila kača in nenadoma jo je obšla rdečica. »Za božjo voljo,« je rekla, »molčite o tem in nikdar več ne omenjajte, ostanek denarja pa dajte cerkvi, da bo brala maše za njegovo in — za mojo dušo. Kadar zaslišim to ime, se mi zdi, kot bi čula trobento poslednje sodbe.«

»Otročji ste,« je dejal on. »Odgovornost za tišto večerjo nosimo mi, ne vi. Zločinec je bil in samo njegova zveza in ugled so nas primorale, da smo kazen izvršili skriv. Mirno je umrl v svoji postelji in nihče ni mogel reči, da je prinesel smrt iz vaše hiše. Kaj ste morda izvedeli kaj podobnega?«

Trepetal je in gledal v tla. »Ne,« je rekla. »Toda ponoči me budi neki glas, ki mi pripetljava. Oh, samo tega ne bila smela narediti, samo tega ne!«

»Domisljija je to, Leonora; premagali jo boste. Denar — kot sem vam hotel še povedati — je za vas pripravljen pri Marchesiju. Lahko noč, grofica. Vidim, da sem vas dolgo motil. Dobro epite in jutri naj spet zasije sonce vaše lepote brez najmanjšega oblaka nad pravične in nepravične. Lahko noč, Leonora!«

Naročajte Slovenski dom!